

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 321/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, Jarmočná 3, Šaľa, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. PK 1 T 9/2020 z 13. decembra 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Tostš 3/2022 zo 4. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a zároveň žiada, aby ho ústavný súd prepustil z väzby na slobodu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je ako jeden zo štyroch obžalovaných stíhaný pre päť skutkov opísaných v obžalobe Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podanej 10. marca 2020, kvalifikovaných ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestný čin vraždy, obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy a obzvlášť závažný zločin podvodu. Do väzby bol vzatý uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) z 24. februára 2019 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Uznesením špecializovaného súdu z 23. marca 2020 bol vo väzbe ponechaný po podaní obžaloby. Špecializovaný súd 13. decembra 2021 vyhlásil rozsudok, ktorým okrem iného uznal sťažovateľa za vinného zo všetkých skutkov podľa obžaloby a uložil mu okrem iného úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov so zaradením do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

3. Po vyhlásení rozsudku špecializovaný súd prvým napadnutým rozhodnutím *suo motu* podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku sťažovateľovi a spoluobžalovanému [REDAKOVANÉ] zmenil dôvody väzby tak, že ich ponechal vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na základe sťažnosti sťažovateľa napadnutým rozhodnutím zo 4. marca 2022 zrušil uznesenie špecializovaného súdu z 13. decembra 2021 v časti týkajúcej sa sťažovateľa, prepustil ho z väzby na slobodu, väzbu sťažovateľa z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, uložil sťažovateľovi špecifikované povinnosti a obmedzenia podľa § 82 Trestného poriadku a nariadil mu kontrolu technickými prostriedkami.

4. Špecializovaný súd v napadnutom rozhodnutí opísal kvalifikáciu skutkov uvedených v obžalobe, dovtedajší priebeh rozhodovania o osobnej slobode sťažovateľa a spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ], stručne zhrnul dôvody vyhláseného rozsudku, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. Odkázal na judikát najvyššieho súdu k otázke vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku s vysokou výmerou trestu ako konkrétnej skutočnosti, z ktorej vyplýva hrozba vysokým trestom. Podľa súdu po skončení dokazovania vo veci samej a po vyhlásení rozsudku nie je daný dôvod na obavu z kolúzneho správania obžalovaných a marenia objasňovania dôležitých skutočností. Nie je daná ani obava, že by obžalovaní mohli pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Preukázateľne je daná obava z úteku a následného ukrývania či vyhýbania sa nástupu na výkon uloženého, nepochybne vysokého trestu. Predmetná hrozba bola od začiatku trestného stíhania reálna, pretože uloženie vysokého trestu vzhľadom na právnu kvalifikáciu hrozilo a po vyhlásení rozsudku a uložení trestu sa táto obava posilnila. Trest vo výmere 25 rokov považoval súd podľa rozhodovacej praxe za vysoký aj s prihliadnutím na započítanie trvania výkonu väzby do výkonu trestu odňatia slobody.

5. Najvyšší súd dospel k záveru, že aj v súčasnom štádiu trestného stíhania existuje formálna podmienka väzby a základná materiálna podmienka väzby. Pre dôvodnosť trestného stíhania zistil oporu v dôkaznom stave obsiahnutom v odôvodnení vyhláseného rozsudku. Dôvod útekovej väzby má oporu v hrozbe vysokého trestu, ktorá je v aktuálnom štádiu konania umocnená faktom vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku špecializovaným súdom s uložením trestu vo výmere 25 rokov, na čom nič nemení fakt, že uvedený rozsudok dosiaľ nenadobudol právoplatnosť. U sťažovateľa tak existuje dôvodná obava, že by v prípade prepustenia z väzby na slobodu mohol ujsť a skrývať sa na účely marenia prebiehajúceho trestného stíhania či vyhnutia sa možnému výkonu hroziaceho trestu.

6. Pri skúmaní, či sa postupuje v trestnej veci s urýchlením, najvyšší súd zistil prierah spôsobený špecializovaným súdom, pretože nadriadenému súdu predložil spis na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa po vyše 2 mesiacoch od vyhlásenia napadnutého rozhodnutia z 13. decembra 2021 a napadnutia ho sťažnosťou. Takýto postup označil najvyšší súd za ústavne neakceptovateľný, porušujúci právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa ústavy a rozporný s § 2 ods. 6 Trestného poriadku. Z toho dôvodu ďalší výkon väzby u sťažovateľa bol ústavnoprávne neudržateľný, a preto sťažovateľa nevyhnutne najvyšší súd prepustil z väzby na slobodu. Toto pochybenie však nemá priamy vzťah k otázke existencie dôvodu útekovej väzby u sťažovateľa, označený prierah v konaní neznamena zánik tohto väzobného dôvodu. Tieto skutočnosti determinovali úvahy najvyššieho súdu v otázke využitia prostriedkov na elimináciu hrozby, ktorá v sebe dôvod útekovej väzby obsahuje. Podľa najvyššieho súdu z trestno-procesných inštitútov náhrady väzby v posudzovanom prípade prichádza do úvahy aplikácia dohľadu probačného a mediačného úradníka, keď iné inštitúty (ako

návrhové) bez návrhu nie sú aplikovateľné. Sťažovateľovi súčasne uložil primerané povinnosti a obmedzenia a nariadil mu kontrolu technickým prostriedkom, a to zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti brojí proti napadnutým rozhodnutiam takto:

a) Špecializovaný súd, ako aj najvyšší súd uzavrel, porušil jeho právo na osobnú slobodu priet'ahmi, sťažovateľ ale nesúhlasí s nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Porušením práva na osobnú slobodu sa ústavne neudržateľným nestal len výkon väzby, ale aj väzba ako celok. Momentom uskutočnenia priet'ahov sa stala väzba nezákonnou vzhľadom na nezákonný postup pri jej udržiavaní, výkon väzby sa stal zásahom do práva sťažovateľa v rozpore s Trestným poriadkom, keď sa v takom procesnom stave nemal sťažovateľ vôbec nachádzať v jej výkone. Nebolo potom možné jej výkon nahrádzať dohľadom probačného a mediačného úradníka. Z ústavnoprávneho hľadiska na taký postup neboli splnené podmienky.

b) Zo správania sťažovateľa počas celého trestného konania nevyplýval ani náznak, že by mal v úmysle uskutočniť útek či sa skrývať. Podľa judikatúry ústavného súdu samotná hrozba vysokého trestu nie je spôsobilým väzobným dôvodom a musia k nej pristúpiť a byť preukázané aj iné skutočnosti (I. ÚS 187/09). Vyhlásenie rozsudku nemožno považovať za skutočnosť, z ktorej by bolo možné bezpečne vyvodit' prítomnosť dôvodnej obavy z úteku či skrývania sa. V napadnutom rozhodnutí špecializovaného súdu nie je uvedená žiadna iná skutočnosť, ktorá by odôvodňovala útekovú väzbu sťažovateľa okrem hrozby vysokého trestu. Ani najvyšší súd sa právnym názorom ústavného súdu nezaoberal, prehliadol ho a konštatoval naplnenie väzobného dôvodu, čo odôvodnil opätovne len hrozbou vysokého trestu, a preto neboli naplnené zákonné podmienky na väzobné stíhanie, čím došlo k porušeniu práva na osobnú slobodu.

c) Poukazovanie súdov na vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý nenadobudol právoplatnosť ani účinnosť, podľa sťažovateľa nepredstavuje zmenu jeho situácie, keďže hrozba vysokého trestu mu vyplývala už z vedenia trestného stíhania, na čom tento rozsudok nič nezmenil.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K porušeniu označených práv napadnutým rozhodnutím špecializovaného súdu:

9. Ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických

osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

10. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

11. Sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť smeruje aj proti rozhodnutiu špecializovaného súdu, v súvislosti s ktorým avizuje porušenie svojich základných práv (na osobnú slobodu). Sťažovateľ podal proti napadnutému rozhodnutiu špecializovaného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým rozhodnutím. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému rozhodnutiu špecializovaného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

12. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým rozhodnutím špecializovaného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu:

13. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorom sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00). Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru.

14. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Otázka, či je

väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05), s ktorým musí byť v súlade. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integračnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98).

15. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

16. Ústavný súd už judikoval (III. ÚS 222/06, IV. ÚS 112/08), že záruky osobnej slobody jednotlivca sa v prípade väzby nevyčerpávajú len odkazom na zákonnú úpravu, ale je potrebné ich vnímať v širších súvislostiach. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva okrem iného aj právo byť vo väzbe na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu, nadväzujúc na čl. 17 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa osobná sloboda zaručuje. Ústavný súd tým vyjadril význam osobnej slobody jednotlivca, ako aj úlohy súdov a sudcov pri napĺňaní ústavných záruk osobnej slobody. Rovnako základné práva a slobody podľa ústavy treba vykladať a uplatňovať v zmysle a v duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 1/93, PL. ÚS 15/98) a do rámca ústavných záruk práva na osobnú slobodu treba zahrnúť aj záruky poskytované čl. 5 dohovoru, ako ich vykladá a uplatňuje Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00).

17. Väzbu ako zásah do osobnej slobody je nutné posudzovať vždy z hľadiska času, pretože ide o výnimočný inštitút zaistenia obvineného na účely trestného konania, ktorý môže trvať iba nevyhnutne nutnú dobu, resp. dobu určenú zákonom (§ 76 ods. 6 Trestného poriadku). Nerešpektovaním zákonnej úpravy Trestného poriadku a neprepustením takejto osoby na slobodu dochádza k porušeniu práva na osobnú slobodu, ktorá je garantovaná čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru.

18. Ústavný súd zistil, že na vydanie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu o väzbe boli naplnené zákonné podmienky podľa Trestného poriadku. Navyše sťažovateľ bol rozhodnutím najvyššieho súdu z väzby prepustený a bola uplatnená náhrada väzby ako miernejší prostriedok zásahu do osobnej slobody sťažovateľa. Nedošlo k zbaveniu osobnej slobody sťažovateľa, naopak, sťažovateľ bol z väzby prepustený na slobodu, bolo ukončené jej dovtedajšie pozbavenie.

19. V týchto okolnostiach sa vynára aj otázka uplatniteľnosti označeného základného práva podľa čl. 17 ústavy. Bez ohľadu na odpoveď na sťažovateľom výslovne nenastolenú otázku, či v jeho prípade ide o pozbavenie osobnej slobody, a nie len o jej obmedzenie, imperatív účinného prieskumu rozhodovania o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody v tomto prípade (špecializovaný súd rozhodoval bez návrhu sťažovateľa a sťažovateľ žiadal najvyšší súd o prieskum tohto rozhodnutia o zmene dôvodov väzby) umožňoval ústavnému súdu aj bez bližšieho skúmania stupňa intenzity zásahu do osobnej slobody sťažovateľa preskúmať napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu. Sťažovateľ bol nepochybne pozbavený osobnej slobody od 13. decembra 2021 do 4. marca 2022 a môže mať legitímny záujem na rozhodnutí o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody aj po jeho prepustení (rozhodnutia ESLP Kováčik proti Slovensku z 29. 11. 2011, ods. 77, resp. Osmanović proti Chorvátsku zo 6. 11. 2012, ods. 49).

20. Pri posúdení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nebolo úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či sťažovateľ mal byť prepustený z väzby na slobodu a či mu mal byť uložený dohľad probačného a mediačného úradníka. Úloha ústavného súdu sa obmedzila na posúdenie otázky, či je odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu (IV. ÚS 350/09) ústavnoprávne akceptovateľné.

21. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnení napadnutých rozhodnutí konštatuje, že oba súdy sa zaoberali základnou materiálnou podmienkou väzby sťažovateľa, a to dôvodnosťou podozrenia zo spáchania skutkov vykazujúcich znaky trestného činu. Odkázali na výsledky dokazovania obsiahnuté v odsudzujúcom rozsudku, ktoré ale do napadnutých rozhodnutí neprevzali, čo vzhľadom na časovú súvislosť vydania napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu s odsudzujúcim rozsudkom nespôsobuje ústavnoprávnu neudržateľnosť. Sťažovateľ v tomto smere vôbec nenamieta dostatočnú relevanciu výsledkov dokazovania pre záver všeobecných súdov o dôvodnosti trestného stíhania či o zákonnosti vzneseného obvinenia.

22. Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom sťažovateľa, že zistenie najvyššieho súdu o priet'ahoch špecializovaného súdu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa spôsobilo ústavnú neudržateľnosť väzby ako celku, a teda v podstate aj zánik väzobného dôvodu. Najvyšší súd jasne uviedol, že zistil porušenie ústavnoprávnych a zákonných limitov postupom špecializovaného súdu, pre ktorý bol ďalší výkon väzby neudržateľný, avšak bez priameho vplyvu na existenciu dôvodu útekovvej väzby. Tento čiastkový záver najvyššieho súdu v konečnom dôsledku znamenajúci, že väzobný dôvod mohol trvať naďalej, ústavný súd nepovažuje za neudržateľný. Ak v nadväznosti na to najvyšší súd považoval vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku s vysokým trestom za dostatočne relevantnú skutočnosť na založenie prítomnosti obavy z úteku či skrývania sa, jeho rozhodnutie ústavný súd nevníma ako porušenie základného práva na osobnú slobodu.

23. Tento názor najvyššieho súdu v zásade vychádza z judikatúry citovanej špecializovaným súdom (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 4/2015 z 5. februára 2015 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 7/2015 pod č. 90). Tá je zároveň premietnutím prípadového práva ESLP (napr. V. proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok zo 16. 12. 1999, ods. 119; Žirovnický proti Českej republike, rozsudok z 30. 9. 2010, ods. 72).

24. Sťažovateľom odkazovaná judikatúra ústavného súdu zohľadňujúca pre založenie väzobného dôvodu popri hrozbe vysokého trestu aj potrebu pristúpenia a preukázania iných skutočností (I. ÚS 187/09) je naďalej aktuálna, a to osobitne vo vzťahu k dlhotrvajúcej väzbe (Ilijkov proti Bulharsku, rozsudok z 26. 7. 2001, ods. 80 – 81). V okolnostiach veci je však na ňu potrebné nahliadať cez zosilnenie hrozby v dôsledku neprávoplatného odsúdenia a uloženia trestu. Predpoklad, z ktorého vychádzal najvyšší súd, že uloženie vysokého trestu je spojené so zvýšením hrozby úteku, je podľa ústavného súdu akceptovateľný pri aplikovaní dôvodu útekovvej väzby. Žiada sa ale dodať, že tento predpoklad môže byť vyvrátený eventuálnym preukázaním opaku.

25. Ústavný súd sa nestotožnil s argumentom o neexistencii zmeny situácie sťažovateľa po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku, ktorý vychádza z nesprávneho predpokladu, že rozhodnutie súdu o vine a treste na prvom stupni súdnej sústavy má rovnaké právne účinky ako začatie trestného stíhania z hľadiska hrozby trestu. Úplne opomína, že rozhodnutie súdu o vine a treste je vyústením celého trestného stíhania, v rámci ktorého sa v jednotlivých štádiách (tzv. predprípravné, prípravné,

súdne konanie) postupne zisťuje skutočný priebeh konaní jednotlivcov (za súčasného posúdenia ich právnej relevancie) pri zvyšovaní dôkazného štandardu s každou fázou konania. Nemožno prehliadať, že o vine osoby, ktorá bola pozbavená slobody počas odvolacieho konania, bolo rozhodnuté v priebehu trestného konania vedeného v súlade s požiadavkami čl. 6 dohovoru (Wemhoff proti Nemecku, rozsudok z 27. 6. 1968, ods. 9).

26. Pozbavenie slobody po prvostupňovom odsudzujúcom rozsudku je zásadne odlišné od väzby pred neprávoplatným odsúdením. Dohovor fakticky nekladie na túto väzbu žiadne zvláštne podmienky, ktoré existujú pri aplikácii čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a ktoré reflektuje aj judikatúra ústavného súdu o neprípustnosti samotnej hrozby vysokého trestu ako dostatočného dôvodu väzby. EŠLP vyžaduje pre pozbavenie osobnej slobody splnenie všeobecných podmienok čl. 5 dohovoru, najmä zákonnosť. Modifikuje aj prístup k princípu nearbitrárnosti (Saadi proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 29. 1. 2008, ods. 71). Aj podľa Ústavného súdu Českej republiky odsúdenie súdom prvého stupňa na vysoký nepodmienečný trest, hoci neprávoplatné, zásadne mení situáciu vo vzťahu k odôvodneniu útekovej väzby. V takomto prípade sa uznáva, že sa riziko úteku či skrývania sa podstatne zvyšuje. Pre ospravedlnenie (aj dlhšie trvajúcej) väzby sa značne znižuje potreba ďalších dodatočných dôvodov, ktoré môžu mať menší význam v porovnaní so situáciou, v ktorej by k neprávoplatnému odsúdeniu dosiaľ nedošlo (I. ÚS 185/14).

27. Úlohou ústavného súdu je vyhodnotiť, či všeobecné súdy v napadnutých rozhodnutiach aplikujú právo ústavne konformne, či sú rozhodnutia kvalifikovane odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd, v zásade však nemôže zasahovať do ich skutkových a právnych záverov, ak ich z danej perspektívy možno pokladať za udržateľné. V tomto smere je rozhodnutie najvyššieho súdu ústavne akceptovateľné. Dôvody na vydanie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu považuje ústavný súd za dostatočné pre rozhodnutie o väzbe.

28. Keď je osobe obmedzená sloboda na základe odsúdenia príslušným súdom, dohľad požadovaný v čl. 5 ods. 4 dohovoru sa zahrnie do rozhodnutia súdu na konci súdneho konania (De Wilde, Ooms a Versyp proti Belgicku, rozsudok z 18. 6. 1971, ods. 76), a preto nie je potrebná ďalšia kontrola.

29. Z už uvedeného zároveň vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti bol sťažovateľ neprávoplatne odsúdený a z tohto dôvodu sa mal domáhať ochrany svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru, a nie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ústavný súd preto medzi tvrdeným porušením práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a napadnutým rozhodnutím nezistil vzájomnú súvislosť.

30. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

31. Podľa názoru ústavného súdu preto nie je dôvod na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie z dôvodu nedostatku reálneho základu na vyslovenie porušenia označených práv. Ústavná sťažnosť musela byť preto v tejto časti posúdená ako zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu